

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ

ПЕРАБУДАВАЦЬ РАБОТУ САЮЗА САВЕЦКІХ ПІСЬМЕНнікаў БССР

Трэба сэрцам бачыць ката,
Пазнаваць агонь вачэй!

Працэсы над бандытамі, забойцамі, дыверсантамі з азвярэлай банцы Троцкага-Зіноўева выклікалі павышэнне палітычнай актыўнасці, рэвалюцыйнай пільнасці ў нашай краіне.

На розных участках сацыялістычнага будаўніцтва выкрыты і разгромлены ворагі народу.

Трацкісты, правія, нацыяналісты сваю подлую падрыўную контррэвалюцыйную работу вялі і на ідэалагічным фронце, ліку і на фронце беларускай літаратуры.

Гэта было такога перыяда, каб літаратура не была ўчасткам самай вострай класовай барацьбы.

Ворагі беларускага народу выкрыты ў Саюзе савецкіх пісьменнікаў БССР. Трацкісты, правія, нацыяналісты, пралезшы ў Саюз савецкіх пісьменнікаў, спрабавалі скарыстаць званне савецкага пісьменніка і ўсе выгоды гэтага звання для контррэвалюцыйнай работы. Надкупленныя і патхнёныя нямецка-польскім фашызмам, яны ставілі перад сабой мэту - адарваць квітнеючую Савецкую Беларусь ад вялікага і магутнага Савецкага Саюза, прадаць сваю свабоду і шчасце беларускага народу раз'юшанаму фашызму.

Нацдэмы, гэтыя пікчэмныя вырадкі з псярні фашысцкай дэфензівы, імкнуліся да таго, каб адарваць, адваяваць ад партыі і народу яго паэтаў і пісьменнікаў.

Няма ніякага сумнення ў тым, што асноўная маса беларускіх савецкіх пісьменнікаў — гэта людзі, якія на справе давалі ўсё сваё адданасць вялікаму Сталіну, гатоўнасць жыццё сваё аддаць за рошкіт сваёй цудоўнай краіны сацыялізма.

Беларуская савецкая літаратура дзякуючы правільнаму правядзенню ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, дзякуючы кіраўніцтву і клопатам камуністычнай партыі ў Беларусі, пачала, і сярод літаратур народаў СССР займае пачэснае месца.

Чым больш ідэйна поўнакроўнай становіцца наша літаратура, чым з большай страснацю гучыць наша мастацкае слова, тым з большай ярасцю арудуе раз'юшаны класавы вораг.

Ворагі ў літаратуры скарыстоўвалі ўсё, далёка не "літаратурныя", сродкі барацьбы супроць партыі і ўрада. І паклёпніцкай пісанінай, і тэрорам, і дыверсіяй, і шпіянажам яны імкнуліся затрымаць горды ход сацыялістычнага будаўніцтва, накінуць на шыю народу жудаснае ярмо капіталізма.

Жылуновіч (Цішка Гартны) з першых дзён савецкай улады быў яшчэ заклятым ворагам. Хаваючыся за дзесяткі псеўданімаў, ён працягваў у друк нацдэмаўскую, варожую балбатню аб тым, што нібы корні КП(б)Б ідуць ад так званай беларускай сацыялістычнай грамады — гэтай нацыяналістычнай буржуазнай арганізацыі; ён нахабна фальсіфікаваў гісторыю рэвалюцыйнай барацьбы беларускага народу, адмаўляў існаванне беларускай буржуазіі і кулацтва.

Працуючы ў Дзяржаўным выдавецтве Беларусі, арганізоўваў і выпускаяў варожня рабочаму класу кнігі, зрабіўшы выдавецтва гняздом беларускай контррэвалюцыі.

У сваёй літаратурнай дзейнасці (дарэчы сказаць, нізкапробнай якасці) Жылуновіч выступаў з варожай тэорыяй. Быццам ў дарэвалюцыйнай Беларусі не было класаў. Гэтыя-ж контррэвалюцыйныя "тэорыі" паслядоўна працягваў у літаратуры, замаскаваўшыся туманам буржуазнай рамантыкі, нацдэм Зарэцкі. Рад яго твораў - гэта выразная праграма дзеяння нацыянал-фашызма. На іх сцэжках ішоў ядавітай кулацкай гадзінай Баранавых, юрадзівы, культура якога была на ўзроўні культуры дарэвалюцыйнага канавала.

Пад кіраўніцтвам нашай партыі савецкая грамадкасць не раз выкрывала іх контррэвалюцыйную сутнасць. Яны, хаваючы ў халяве нож, адточаны майстрамі фашызма, крывулі душой, двурэшнічалі, быццам-бы прызнавалі свае памылкі, прасілі даць магчымасць іх выправіць сваёй работай. Напісалі на два-тры падхалімскія халтурныя апавяданні, "прызналі", бачце, савецкую ўладу, і змоўклі.

Матывіроўкай свайго "маўчання" яны высоўвалі тэзіс складанасці "творчай перабудовы". На сутнасці "маўчанне" было формай маскіроўкі ворага, які не разброіўся, бо само "маўчанне" было "не-маўчаннем" - яны пісалі, але рукапісы сваіх "твораў" хавалі ў сундукі, чакаючы... зручнага моманту.

Ворагі народу насаждалі бытавы распад, п'янства, багему, як сродак разлажэння радоў савецкіх пісьменнікаў. Ад багемы да фашызма - адзін крок. Аб гэтым сведчаць факты. Вольны, Хадыка, Кляшторны і інш. - гэта гнусныя тыны, атручаныя чадам алкаголя, - не раз падбіраліся, як падаль, з рышткоў і

адвозіліся ў прафілакторый міліцыі. Пралазячы часамі ў друк з сваімі мізэрнымі падхалімажнымі вершыкамі, прыкрываючыся імі, вялі падрыўную контррэвалюцыйную работу і прыносілі вялікую шкоду нашай краіне.

Гэтыя ворагі, атручаныя звычайнай нянавісцю да беларускага народу, цягалі з дзяржаўнай казны савецкія грошы. Нацыянал-фашыст Дудар здолеў узяць з касы Дзяржвыдавецтва Беларусі некалькі дзесяткаў тысяч рублёў, прычым — не надрукаваўшы ніводнага радка. Сташэўскі, будучы ў драмсекцыі фармальна толькі сакратаром, а фактычна заправілай, — бескантрольна выпісваў сабе і сваім прыцелям грошы за неіснуючыя творы. Ён здолеў нават у нашы дні купіць зямлю, пабудаваць там дачы — гнёзды для злёта беларускай контррэвалюцыі.

У сваёй азвярэлай барацьбе супроць нашай краіны нацэмы, карыстаючыся арганізацыйнай распушчанасцю рэдакцыі "Літаратура і мастацтва", прытупленнем бальшавіцкай пільнасці здолелі выступаць на старонках гэтай газеты з непрыкрытым наскокам на нашу партыю, на нашых правадыроў.

Усе гэтыя факты з усёй выразнасцю сведчаць аб дрэннай рабоце партыйнай групы праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў, аб дрэннай рабоце парткома, аб гнілым лібералізме, аб "почивании на лаврах", аб адрыве ад мас, што прывяло да палітычнай слепаты.

Адсутнасць у ССР бальшавіцкай крытыкі і самакрытыкі, аслабленне класавай пільнасці прывялі да таго, што праўленне Саюза захаплялася пераважна арганізацыйнай работай, падмяняючы

ёю асноўнае: палітычнае выхаванне пісьменнікаў, стварэнне ўмоў творчай актывізацыі, аказанне канкрэтнай творчай дапамогі ў рабоце пісьменніка.

Факты, якія сведчаць аб адмоўнай рабоце праўлення ССП, гэта поўны самацёк у рабоце рэдакцыі газеты "Літаратура і мастацтва", журналаў "Польмя рэвалюцыі" і "Штэрн".

Газета і журнал - гэта рабочы цэнтр, гэта творчая лабараторыя, дзе вырашаецца лёс твора пісьменніка. Тут неабходны і партыйная пільнасць, і выкрыццё класава-варожых элементаў, і палітычная і творчая дапамога пісьменнікам.

Зусім дрэнна працуюць секцыі праўлення ССП, За ўвесь час свайго існавання толькі адзін раз сабралася секцыя прэзіякаў, многа месяцаў не збіралася секцыя дзіцячай літаратуры. Дрэнна працуе секцыя драматургаў, а драматургія - гэта своеасаблівы вузкі ўчастак нашай літаратуры, шмат лепшага ў сваёй рабоце павінна дабівацца і паэтычная секцыя.

Фактам адмоўнай дзейнасці праўлення ССП з'яўляецца адсутнасць работы яўрэйскай секцыі. А на фронце яўрэйскай літаратуры БССР яшчэ не так даўно вёў сваю шкодніцкую работу трацкіст і нацыяналіст Дунец. За гады сваёй варожай дзейнасці ён шмат нарабіў шкоды.

Не малы час арудаваў у яўрэйскай літаратуры трацкіст Юдэльсон, друкаваў свае контррэвалюцыйныя апавяданні, п'есы і раман агент гестапа, трацкіст-шпіён Зускінд Леў. Не малы час былі актыўнымі крытыкамі ў яўрэйскай літаратуры БССР і бундаўцы.

Няўжо ўся іх шкодніцкая драматэражыя выкрыта і разгромлена?
Безумоўна, не!

Абсалютна бяздзейнічае сэнцыя крытыкаў, а крытыкі павінны быць у авангардзе барацьбы за ідэйную чыстоту савецкай літаратуры, быць застрэльшчыкамі павышэння рэвалюцыйнай пільнасці.

Зусім ухіляюцца ад удзелу ў рэвалюцыйным руху работнікі інстытута літаратуры, мовы і мастацтва Акадэміі навук БССР, напэўна лічачы, што жывая сувязь з пісьменніцкімі масамі — лішняя рэч.

Ёсць яшчэ і такія "літаратары", якія нічога агульнага з літаратурай не маюць.

Пара нам пераглядзець склад членаў і кандыдатаў саюза і многіх вызваліць ад лішняй нагрузкі — звання савецкага пісьменніка. Пара нам колі і нікам разатнаць і каля-літаратурную публіку, якая толькі шкодзіць у справе стварэння здаровай творчай атмасферы.

Заўтра адбудзецца агульны сход пісьменнікаў па пытанню аб становішчы ССР і аб творчых задачах да 20-й гадавіны Вялікай пралетарскай рэвалюцыі.

Сход павінен праеці пад знакам разгорнутай бальшавіцкай крытыкі і самакрытыкі.

Да канца выкарчаваць корні ворагаў на літаратурным фронце сарваць з іх маскі двурушніцтва, паказаць іх агідную душу гандляроў беларускім народам — важнейшая палітычная задача. Ажыццяўляючы гэту задачу, кожны пісьменнік будзе ўзбройвацца для новай плённай творчай работы.

Толькі крытыка і самакрытыка даможа прагрэўна арганізаваць рэвалюцыйна-на-новаму, канчаткова даб'е рэцыдывы групеўшчыны, забяспечыць ідэйны і творчы рост, уздыме рэвалюцыйную пільнасць савецкага пісьменніка.

Сход павінен быць рашаючым у справе перабудовы работы саюза пісьменнікаў. Трэба зрабіць Саюз пісьменнікаў сапраўднай грамадскай арганізацыяй, якая забяспечыць сваім членам сапраўдныя права і абавязкі. Саюз савецкіх пісьменнікаў БССР павінен усю сваю работу будаваць выходзячы з Сталінскай Канстытуцыі. Толькі гэты шлях забяспечыць далейшы ўздым палітычнай і творчай актыўнасці пісьменніцкіх мас і 20-ую гадавіну Кааляцыі пісьменнікі спаткаюць новымі выдатнымі творамі, поўнымі страстанай любові да нашай сацыялістычнай радзімы, да роднай камуністычнай партыі, і поўнымі велізарнай сілы нянаві да іх заклятых ворагаў савецкага народу.

"Звязда", 1937, 24-Ш, № 69 (5743) с. 3.